

- I. Základní povinností odsouzeného je podrobit se opatřením, která jsou nezbytná k potlačení výroby, držení nebo zneužívání omamných a psychotropních látek a jedů ve věznici. Takovým opatřením je i test vzorku moči na přítomnost omamných a psychotropních látek. Nedílnou součástí výše uvedené základní povinnosti odsouzeného je i poskytnutí aktuálního vzorku vlastní moči.
- II. Osobní prohlídky obecně představují zásah do lidské důstojnosti vězněných osob. V prostředí výkonu trestu odnětí svobody však lze tento zásah považovat za legitimní za účelem zajištění vnitřní bezpečnosti (typicky např. zabránění průniku nepovolených věcí do věznice), avšak pouze pokud jsou prohlídky prováděny přiměřeně a takovým způsobem, aby byla maximálně šetřena lidská důstojnost. Za přiměřené přitom nelze považovat, pokud jsou odsouzení rutinně nuceni při důkladné osobní prohlídce nazí dřepovat či zvedat penis a šourek, aniž by existovalo reálné podezření odůvodňující tento postup. Za přiměřené nelze považovat, ani pokud jsou odsouzení prohlídkám v uvedené podobě podrobováni plošně (tedy bez jakéhokoliv konkrétního podezření), před každým odběrem vzorku moči za účelem provedení testu na omamné a psychotropní látky.

V Brně dne 4. září 2013
Sp. zn.: 1208/2013/VOP/MS

Závěrečné stanovisko

ve věci odsouzeného J. S. a dalších

A - Závěry šetření

V případě odsouzeného J. S. a dalších jsem konstatoval pochybení na straně Věznice Horní Slavkov spočívající v tom, že všichni odsouzení, u kterých má být proveden test vzorku moče (tedy na omamné a psychotropní látky) v této věznici, jsou z pokynu předchozího ředitele věznice (stále platného) před odebráním vzorku moče podrobováni důkladné osobní prohlídce. Moje výhrada směřovala proti plošnosti takového opatření, nikoliv proti samotným prohlídkám jako takovým. Mám za to, že důkladná osobní prohlídka by měla být prováděna pouze, pokud existuje reálné podezření odůvodňující její provedení.

B - Vyjádření úřadu

Ve své reakci na zprávu o šetření mi ředitel Věznice Horní Slavkov plk. Mgr. Milan Dočekal sdělil, že důkladná osobní prohlídka probíhá tak, jak stanoví

vnitřní předpis.¹ Rovněž je popsáno, jakým způsobem jsou vybírání odsouzení k provedení testu vzorku moči.² Dále se z vyjádření podává: „*Důkladná osobní prohlídka je prováděna vždy na základě pokynu vedoucího oddělení výkonu trestu u odsouzených, u kterých je s ohledem na předchozí pozitivní výsledky testů předpoklad řízeného zájmu na negativním výsledku testu a dále u těch, ke kterým směřují informace získané z vězeňského prostředí o pravděpodobném zneužití omamných a psychotropních látek.*“ Pro úplnost dodávám, že první vyjádření ředitele věznice před vydáním zprávy o šetření výslovně hovořilo o tom, že důkladná osobní prohlídka je ve věznici prováděna u všech odsouzených před odebráním vzorku moči, a to od roku 2007.³ Aktuální citované vyjádření je tak v souladu s mými závěry popsanými ve zprávě o šetření, totiž provádět důkladnou osobní prohlídku v odůvodněných případech, nikoliv plošně.

Ředitel věznice Horní Slavkov také popsal dva konkrétní případy, kdy byla u odsouzených během prohlídky nalezena nádobka s močí upevněná pod přirozením. V obou těchto případech měla věznice reálné podezření vycházející z informací z vězeňského prostředí.

Dále věznice odkázala poměrně nesourodě na několik rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva,⁴ z nichž zřejmě cituje některé procesní závěry soudu. Příléhavost k judikatuře téhož soudu popsané v mojí zprávě o šetření v obdobných případech a i na tento případ samotný je velmi vzdálená.

C - Závěrečné hodnocení

Pokud je důkladná osobní prohlídka prováděna nově pouze v těch případech, jak bylo shora uvedeno (viz citace v části B), věznice konstatované pochybení napravila. Ve věci považuji za vhodné dodatečné zrušení zmiňovaného nařízení ředitele věznice čj. 1/53/2007-08/Všeob/01, ze dne 25. 9. 2007, které právě stanoví plošnost prohlídek u všech odsouzených před odebráním vzorku moči.

Prováděním důkladných osobních prohlídek se veřejný ochránce práv JUDr. Pavel Varvařovský zabývá již delší dobu. Opakovaně přitom kritizoval jejich plošnost. Ve věci již bylo písemně jednáno s generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR i s prvním náměstkem ministryně spravedlnosti. Jelikož se nepodařilo přesvědčit uvedené orgány o nutnosti neprovádět důkladné osobní prohlídky plošně, vydal jsem v jiném obdobném případě (sp. zn. 645/2011/VOP/MS) v mezidobí tiskovou zprávu,⁵ a využil jsem tak svého posledního sankčního oprávnění podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů (byl vyrozuměn nadřízený úřad a poté právě prostřednictvím

¹ V současné době ustanovení § 88 a § 89 generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 18/2013, o vězeňské a justiční strážní. Průběh prohlídky byl popsán ve zprávě o šetření ze dne 2. 7. 2013.

² Podmínky stanoví čl. 3 metodického listu ředitelky odboru zdravotnické služby a vrchního ředitele pro penologii o provádění monitoringu omamných a psychotropních látek ve Vězeňské službě České republiky č. 2/2010.

³ Podle nařízení tehdejšího ředitele věznice plk. Žiačka čj. 1/53/2007-08/Všeob/01, ze dne 25. 9. 2007.

⁴ Tekin proti Turecku 1998, Labita proti Itálii 2000, Klaas proti Německu 1993, Irsko proti Spojenému království 1978, Aydin proti Turecku 1997 a Selmouni proti Francii 1999.

⁵ Tisková zpráva ze dne 8. 8. 2013 dostupná na:

<http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2013/plosne-osobni-prohlidky-ve-veznicich-jsou-neprimerenym-zasahem-do-lidske-dustojnosti/> (cit. dne 26. 8. 2013).

tiskové zprávy veřejnost), nebudu proto v daném případě provádět žádné další kroky a případ formálně uzavírám.

Závěrečné stanovisko zasílám stěžovatelům a řediteli Věznice Horní Slavkov.

JUDr. Stanislav K ř e č e k v. r.
zástupce veřejného ochránce práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)

